

رابطه رضایت زناشویی با کیفیت زندگی در دانشجویان متاهل شهر کرمانشاه

محمد شمسیان^۱، سارا صادقی سراب قنبری^۲، فاطمه موزون^۳

^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران.
^۲ کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
^۳ کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، واحد اسلام آباد غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلام آباد غرب، ایران.

نام نویسنده مسئول:

سارا صادقی سراب قنبری

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه رضایت زناشویی و بهزیستی روانشناختی با کیفیت زندگی در دانشجویان متاهل شهر کرمانشاه بود. پژوهش حاضر از روش همبستگی و از نوع کاربردی می باشد. جامعه آماری کلیه دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد واحد کرمانشاه در سال ۱۳۹۷ می باشد. و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای تعداد ۲۰۰ نفر انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه رضایت زناشویی و بهزیستی روانشناختی ریف و کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی می باشد. داده های پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج بدست آمده حاکی از آن بود که بین رضایت زناشویی با کیفیت زندگی دانشجویان متاهل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

واژگان کلیدی: رضایت زناشویی، کیفیت زندگی، دانشجویان متاهل.

مقدمه

خانواده جوهره‌ای زنده و در حال تغییر است که با استفاده از اعضای خویش و در جریان ارتباطی دائمی، تعاملی و طرحدار با یکدیگر یک کل را سازمان دهی می‌کند و در طول زمان و مکان گسترش می‌یابد. خانواده را می‌توان یک واحد عاطفی و شبکه‌ای از روابط درهم تنیده‌ای دانست که از پیوند زناشویی زن و مرد بنا نهاده می‌شود. و رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب می‌شود و رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی بوده و در نتیجه تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه را دربر خواهد داشت. می‌توان رضایت زناشویی^۱ را به عنوان یک موقعیت روان شناختی در نظر گرفت که خود به خود به وجود نمی‌آید بلکه مستلزم تلاش هر دو زوج است، به ویژه در سال‌های اولیه رضایت زناشویی بسیار بی‌ثبات است و روابط در معرض بیشترین خطر قرار دارند (زاده‌وش، ۱۳۸۹).

رضایت زناشویی از جمله عواملی است که در پایداری زناشویی و ثبات نظام خانواده نقش مؤثری را ایفا می‌کند. ازدواج‌ها در حلال وجود ندارند. افراد در ازدواج‌های نابسامان بیشتر احتمال دارد که دچار اضطراب، افسردگی، اختلال‌های رفتاری و بیماری‌های جسمانی شوند. علاوه بر این شکست در برقراری ارتباط یکی از رایج‌ترین مشکلاتی است که از سوی همسران ناراضی ابراز می‌شود. تعاملات و ارتباط‌های نامناسب که زوجین درگیر آن می‌شوند در همان چند سال نخست ازدواج منجر به افزایش پرخاشگری زبانی و بدنی می‌گردد. متأسفانه بسیاری از همسران در برقراری و حفظ روابط دوستانه و صمیمانه با هم مشکل دارند. ارتباط زناشویی فرایندی است که طی آن زوجین به صورت کلامی و غیر کلامی به تبادل احساسات و افکار می‌پردازند. عمق صمیمیتی که افراد در رابطه خود ایجاد می‌کنند به میزان زیادی بستگی به توانایی آنان برای ارتباط دقیق، مؤثر و روشن با افکار، احساسات، نیازها، خواسته‌ها و تمایلاتشان دارد. بنابراین، یادگیری چگونگی ارتباط کارآمد نخستین گام در فرآیند ایجاد یا افزایش صمیمیت در هر رابطه‌ای به شمار می‌رود. توجه به الگوهای ارتباطی زوجین می‌تواند اطلاعات ارزشمندی به مشاوران و درمانگران در زمینه کار با زوجین دهد (فرقانی، ۱۳۸۸).

رضایت زناشویی یک ارزیابی کلی از وضعیت رابطه زناشویی فرد و یک متغیر مهم در روایت زوجین از زندگی زناشویی می‌باشد. رضایت زناشویی به شادی و لذت از روابط میان زوج‌ها مرتبط است و به معنای داشتن احساس مطلوب از ازدواج می‌باشد که می‌توان آن را یک موقعیت روان شناختی در نظر گرفت که خود به خود به وجود نمی‌آید بلکه مستلزم تلاش هر زوج است (پاک‌گهر، ۱۳۸۷).

در میان عوامل تاثیرگذار بر کیفیت زندگی، نقش خانواده و نحوه ارتباطات اعضای آن با یکدیگر به ویژه زن و شوهر، اساسی بنظر می‌رسد. کیفیت زندگی مناسب و داشتن روابط زناشویی موفق نه تنها تاثیر بسزایی بر خوشبختی و سعادت افراد دارد بلکه فواید بی شماری نیز برای جامعه دارد. زیرا اگر همسرانی که در یک جامعه زندگی می‌کنند از روابط زناشویی گرم و صمیمی برخوردار باشند، نه تنها فرزندان آنها روابط صحیح را می‌آموزند و در فضایی آکنده از مهر و محبت زندگی می‌کنند بلکه جامعه نیز سلامت و سعادت خود را بدست خواهد آورد بنابراین حیات و سلامت و سعادت خانواده به مهم‌ترین بخش آن یعنی کیفیت زندگی و کیفیت رابطه زناشویی بستگی داشته و استحکام و پویایی جامعه به ثبات و تعادل خانواده بستگی دارد (ذوالفقاری، ۱۳۸۷).

مفهوم کیفیت زندگی ابعاد گوناگون و بسیار وسیعی دارد. اما مهم این است که ما این مفهوم را از دیدگاه خود یعنی با توجه به نیازها و شرایط اجتماعی، فرهنگی، ملی و اقلیمی خویش بررسی کنیم و از این طریق بکوشیم جامعه خود را از مبتلا شدن به مصیبت‌ها و مشکلات بزرگی که امروزه جامعه صنعتی غرب با آنها دست به گریبان‌اند، مصون بداریم. کیفیت زندگی به دلیل گسترش روند صنعتی شدن و پیشرفت فناوری که توجه به بعد کمی زندگی انسان را مد نظر قرار می‌دهد و همچنین به دنبال غفلت از جنبه‌های کیفی زندگی انسان، طی چند دهه گذشته در کشورهای غربی مورد توجه اندیشمندان و متفکران علوم انسانی قرار گرفته است. توسعه بیش از پیش زندگی مدرن که خود را با تولید انبوه کالاها و خدمات متنوع در بعد کمی نشان می‌دهد، مشکلات زیادی برای بشر امروزی به ارمغان آورده است. به همین دلیل توجه بسیاری از دانشمندان و صاحب نظران به مفهوم کیفیت زندگی معطوف گشته تا از این طریق، تلاشی در راستای ارتقای شرایط زندگی و بهبود بخشیدن به بعد کیفی زندگی بشر صورت دهند (ربانی خوراسگانی و همکاران، ۱۳۸۹).

رضایت زناشویی: عبارت از لذت تجربه شده توسط زن یا شوهر موقعی که همه جنبه‌های ازدواجشان را در نظر می‌گیرند. رضایت یک متغیر نگرشی است و بنابراین یک خصوصیت فردی زن و شوهر محسوب می‌شود. طبق تعریف فوق رضایت‌مندی زناشویی در واقع نگرش مثبت و لذت‌بخشی است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی خود دارند (سیلمانیان، ۱۳۸۹).

^۱ marital satisfaction

کیفیت زندگی: بنا به تعریف سازمان جهانی بهداشت، کیفیت زندگی، درک افراد از موقعیت خود در زندگی از نظر فرهنگ، سیستم ارزشی که در آن زندگی می کنند، اهداف، انتظارات، استانداردها و اولویتهایشان می باشد. پس کاملاً فردی بوده و توسط دیگران قابل مشاهده نیست و بر درک افراد از جنبه های مختلف زندگیشان استوار است (بنومی، ۲۰۱۱).

فرضیه پژوهش

۱. بین رضایت زناشویی با کیفیت زندگی دانشجویان متأهل رابطه وجود دارد.

روش تحقیق

این پژوهش از لحاظ هدف جزء تحقیقات کاربردی و از لحاظ اجرا جزء تحقیقات همبستگی می باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد واحد کرمانشاه در سال ۱۳۹۷ می باشد که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای تعداد ۲۰۰ نفر به عنوان نمونه در نظر گرفته شد.

ابزار های اندازه گیری

۱) **پرسشنامه رضایت زناشویی (ENRICH):** برای بررسی میزان رضایت زناشویی از این پرسشنامه استفاده شد که دارای ۳۵ سوال و چهار زیر مقیاس (تحریف آرمانی، رضایت از زندگی، ارتباطات و حل تعارض) است. اولسون (۱۹۸۹) از این پرسشنامه برای بررسی رضایت زناشویی استفاده نمود و معتقد است که هر یک از موضوعات این پرسشنامه در ارتباط با یکی از زمینه های مهم است. ارزیابی این زمینه ها در درون یک رابطه زناشویی می تواند مشکلات بالقوه زوجها را بیان کند، یا می تواند زمینه نیرومندی و تقویت آنها را مشخص کند. اولسون و دیگران اعتبار این پرسشنامه را با روش ضریب آلفا ۰/۹۲ گزارش کرده اند. فرم اصلی با توجه به زیاد بودن سوالات پرسشنامه موجب خستگی بیش از اندازه آزمودنی ها می شود. بنابراین سلیمانیان (۱۳۷۳) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی تفکرات غیر منطقی بر نارضایتی زناشویی" فرم کوتاهی از این پرسشنامه تهیه کرد که دارای ۳۵ سؤال است. سوالات این پرسشنامه به صورت ۵ گزینه ای (کاملاً موافق، نه موافق و نه مخالف، مخالف، و کاملاً مخالف) هستند. به هر گزینه آن از یک تا ۵ امتیاز تعلق می گیرد. حداقل نمره ۳۵ و حداکثر نمره ۱۷۵ است. پرسشنامه حاوی توضیحاتی برای آزمودنیهاست که در ابتدای برگه در مورد محرمانه بودن اطلاعات و نحوه پاسخ دهی به سوالات آمده است. نمره های محاسبه شده برای فرم از نوع مقیاس t است که در آن میانگین برابر ۵۰ و انحراف معیار ۱۰ می باشد. در این پژوهش از فرم کوتاه این پرسشنامه استفاده شده است. سلیمانیان (۱۳۷۳) پایایی پرسشنامه را فرم کوتاه از طریق محاسبه ضریب آلفا ۰/۹۵ گزارش کرده است.

۲) **پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی^۲ - فرم کوتاه:** مقیاس (پرسشنامه) فرم کوتاه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی دارای ۲۶ سوال است و ۴ بعد سلامت جسمانی، روانی، اجتماعی و محیط فیزیکی را سنجش می کند که به عنوان یک مقیاس جامع مورد استفاده قرار می گیرد و در مجموع شامل کیفیت زندگی کلی و سطوح سلامت عمومی می باشد. سوالات پرسشنامه ۵ گزینه ای هستند که اصلاً برابر با ۱ و خیلی زیاد برابر با ۵ نمره گذاری می شود. لازم به ذکر است که سوالات ۳ و ۴ و ۲۶ بصورت معکوس نمره گذاری می شوند. حداقل نمره در این مقیاس ۲۶ و حداکثر نمره ۱۳۰ می باشد. در نتایج گزارش شده توسط گروه سازندگان مقیاس کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی که در ۱۵ مرکز بین المللی این سازمان انجام شده، ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۷۳ تا ۰/۸۹ برای خرده مقیاسهای ۴ گانه و کل مقیاس گزارش شده است (نصیری، ۱۳۸۵) و در ایران نیز نصیری (۱۳۸۵) برای پایایی مقیاس از سه روش بازآزمایی با فاصله سه هفته ای، تنصیفی و آلفای کرونباخ استفاده کرد که به ترتیب برابر ۰/۶۷-۰/۸۷-۰/۸۴ بود. همچنین پایایی مقیاس کیفیت زندگی را رحیمی (۱۳۸۶) سنجیده و ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس برابر با ۰/۸۸ برای سلامت جسمی ۰/۷۰ برای سلامت روانی ۰/۷۷ و برای روابط اجتماعی ۰/۶۵، برای کیفیت محیط زندگی برابر با ۰/۷۷، گزارش کرده است.

² Bonomi

³ WHOQOL- BREF

روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در این راستا در بخش توصیفی از مشخصه‌های آماری نظیر فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و جداول و نمودارهای مربوطه و در سطح استنباطی از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون همزمان استفاده شده است.

یافته‌های توصیفی

جدول شماره ۱ توزیع آزمودنی‌ها بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۱۰۰	۵۰/۰۰
مرد	۱۰۰	۵۰/۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰/۰

همان‌طوری که در جدول شماره ۱ ملاحظه می‌شود، پاسخگویان زن ۵۰/۰۰ درصد پاسخگویان مرد نیز ۵۰/۰۰ درصد نمونه را تشکیل می‌دهند.

جدول شماره ۲ شاخص‌های توصیفی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف استاندارد	N
رضایت زناشویی	۱۲۱/۹۹	۲۱/۱۱	۲۰۰
تحریف آرمانی	۱۷/۵۶	۴/۵۵	
رضایت از زندگی	۳۶/۸۸	۶/۴۴	
ارتباطات	۳۴/۶۳	۷/۰۲	
حل تعارض	۳۲/۹۱	۵/۶۵	
کیفیت زندگی	۷۸/۱۲	۱۲/۷۸	

جدول شماره ۲ شاخص‌های توصیفی، میانگین و انحراف استاندارد نمرات مولفه‌های رضایت زناشویی و کیفیت زندگی در دانشجویان متأهل را نشان می‌دهد.

یافته‌های استنباطی

فرضیه پژوهش: بین رضایت زناشویی با کیفیت زندگی دانشجویان متأهل رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۳ ضرایب همبستگی ساده بین رضایت زناشویی با کیفیت زندگی دانشجویان متأهل

متغیر ملاک	شاخص آماری	ضریب همبستگی	سطح معنی داری (p)	تعداد نمونه (n)
رضایت زناشویی	رضایت زناشویی	۰/۴۹**	۰/۰۰۰۱	۲۰۰
	تحریف آرمانی	۰/۲۹**	۰/۰۰۰۱	
	رضایت از زندگی	۰/۴۴**	۰/۰۰۰۱	
	ارتباطات	۰/۳۲**	۰/۰۰۰۱	
	حل تعارض	۰/۴۱**	۰/۰۰۰۱	

همان طوری که در جدول شماره ۳ ملاحظه می شود بین رضایت زناشویی با کیفیت زندگی دانشجویان متاهل رابطه مثبت معنی داری وجود دارد ($p=0/0001$ و $r=0/49$). بنابراین فرضیه اول تأیید می گردد. به عبارت دیگر، هر چه رضایت زناشویی دانشجویان بیشتر باشد به همان اندازه میزان کیفیت زندگی آنان نیز بالاتر خواهد بود.

همچنین بین رضایت زناشویی در زمینه های تحریف آرمانی، رضایت از زندگی، ارتباطات، حل تعارض با کیفیت زندگی دانشجویان متاهل رابطه مثبت معنی داری مشاهده می شود.

نتایج و بحث روی نتایج

فرضیه پژوهش: بین رضایت زناشویی با کیفیت زندگی دانشجویان متأهل رابطه وجود دارد.

نتایج نشان داد بین رضایت زناشویی با کیفیت زندگی دانشجویان متأهل رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه پژوهش تأیید می گردد. به عبارت دیگر، هر چه رضایت زناشویی دانشجویان بیشتر باشد به همان اندازه میزان کیفیت زندگی آنان نیز بالاتر خواهد بود. همچنین بین رضایت زناشویی در زمینه های تحریف آرمانی، رضایت از زندگی، ارتباطات، حل تعارض با کیفیت زندگی دانشجویان متأهل رابطه مثبت معنی داری مشاهده می شود.

نتایج این پژوهش با نتایج پژوهشهای میکائیلی و همکاران (۱۳۹۱)، کریستینا ام، فیلیپها وانگ، برژیتاویکبرگ (۲۰۱۲)، مارکمن (۲۰۱۲)، کاستن (۲۰۱۱)، هاکینز و بوث (۲۰۱۱) همسو و هماهنگ می باشد.

در تبیین نتایج فرضیه پژوهش می توان گفت که رضایت زناشویی به شادی و لذت از روابط میان زوج ها مرتبط است و به معنای داشتن احساس مطلوب از ازدواج می باشد که می توان آن را یک موقعیت روان شناختی در نظر گرفت که خود به خود به وجود نمی آید بلکه مستلزم تلاش هر زوج است. در روابط زناشویی عوامل متعددی باعث رضایت همسران از یکدیگر می شود که یکی از آنها الگوهای ارتباطی است. ارتباط زناشویی فرآیندی است که طی آن زوجین به صورت کلامی و غیرکلامی به تبادل احساسات و افکار می پردازند. در صورت توجه به عوامل رضایمندی زناشویی می توان انتظار داشت که با افزایش سطح رضایمندی و بهداشت روانی بسیاری از مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی کاهش یابد. «با ارتقاء سطح رضایمندی زناشویی و رضایت از زندگی، افراد جامعه با آرامش خاطر بیشتر به رشد و تعالی و خدمات اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... خواهند پرداخت و خانواده ها نیز از این پیشرفت سود خواهند برد.

بنابراین رضایت افراد از ازدواجشان زمینه ساز و هسته اصلی رضایت از خانواده و زندگی بطور کلی است. در واقع می توان گفت سلامت جامعه و خانواده در گرو رضایت افراد از ازدواجشان می باشد. بیش از یکصد تحقیق منتشر شده وجود دارد که تداوم رضایت و استحکام روابط زوجین را ارزیابی کرده اند. در سالهای اخیر تمرکز بر روی روابط زوجین و ازدواج به دلیل آمار نگران کننده طلاق افزایش یافته است و هر تحقیقی که در این زمینه صورت بگیرد می تواند یافته های کاربردی و معتبری داشته باشد تا ما بتوانیم آثار مخرب آن را کم کنیم (بازغی، ۱۳۹۲).

احساس رضایت از همدیگر یکی از نشانه های زندگی خوب و خوشبختی و شادکامی زوجین می باشد. این احساس رضایت می تواند شامل رضایت زناشویی، رضایت از اخلاق و رفتار، رضایت از شیوه برخورد و نوع زندگی و رضایت ظاهری از طرف مقابل باشد درواقع اگر کسی در زندگی خودش به این تفکر برسد که انتخاب خوبی را داشته است، می توان گفت که وی خوشبخت بوده و زندگی خوبی را دارا می باشد. بسیاری از افراد احساس رضایت از ظاهر طرف مقابل را فراموش می کنند و سعی می کنند تا فقط از نحوه برخوردی فرد مقابل خود را تحت تاثیر قرار بدهند، اما نباید فراموش کرد در هر سنی از زندگی خود هستیم حتی در میانسالی باید خود را برای همر خود خوب و جذاب جلوه دهیم. بسیاری از خیانت هایی که در سنین بالا انجام می شود به همین دلیل می باشد که فرد مورد نظر از لحاظ ظاهری از همسر خود راضی نبوده و همسر وی در واقع به خود نمی رسد.

خانواده جوهره ای زنده و در حال تغییر است که با استفاده از اعضای خویش و در جریان ارتباطی دائمی، تعاملی و طرحدار با یکدیگر یک کل را سازمان دهی می کند و در طول زمان و مکان گسترش می یابد. خانواده را می توان یک واحد عاطفی و شبکه ای از روابط درهم تنیده ای دانست که از پیوند زناشویی زن و مرد بنا نهاده می شود. و رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب می شود و رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی بوده و در نتیجه تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه را دربر خواهد داشت. می توان رضایت زناشویی را به عنوان یک موقعیت روان شناختی در نظر گرفت که خود به خود به وجود نمی آید بلکه مستلزم تلاش هر دو زوج است، به ویژه در سال های اولیه رضایت زناشویی بسیار بی ثبات است و روابط در معرض بیشترین خطر قرار دارند. در صورت توجه به عوامل رضایمندی زناشویی می توان انتظار داشت که با افزایش سطح رضایمندی و بهداشت روانی بسیاری از مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی کاهش یابد. با ارتقاء سطح رضایمندی زناشویی و رضایت از زندگی، افراد جامعه با آرامش خاطر بیشتر به رشد و تعالی و خدمات اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... خواهند پرداخت و خانواده ها نیز از این پیشرفت سود خواهند برد. تحقیقات متعددی نشان داده اند که رضایت از زندگی زناشویی بر سلامت روانی و جسمانی افراد تأثیر مهمی دارد (کالیچ و ماهر^۱ ۲۰۰۴؛ به نقل از مهدویان، ۱۳۸۶). همچنین نتایج تحقیقات اولسون و همکاران (۲۰۰۶) حاکی از آن است که رضایت افراد از ازدواجشان با رضایت از زندگی خانوادگی ۷۰٪ و با رضایت از زندگی به طور کلی ۶۷٪ همبستگی دارد. رضایت زناشویی تحت تأثیر مجموعه ای از عوامل متفاوت است که هیچ یک به تنهایی برای ایجاد رضایتمندی کافی نیست (البته این عوامل می تواند در زوج ها و فرهنگ های مختلف، متفاوت باشد) این عوامل متعدد شخصیتی، فرهنگی،

¹ Kalich.N. &Mahler

اعتقادی، شناختی، ارتباطی، عاطفی، اجتماعی و ... در رضایتمندی زناشویی مؤثر هستند. روابط زناشویی یکی از عوامل پیشرفت اعضای خانواده در دستیابی به اهداف زندگی است. روابط زناشویی به عنوان شاخص اصلی نهاد خانواده، رابطه‌ای است میان زن و مرد برای زندگی مشترک و تشکیل خانواده. کیفیت روابط زناشویی بر همه ابعاد کارکرد خانواده از جمله پایداری، تداوم، حمایت از فرزندان و شادکامی زوجین تأثیرگذار است.

منابع و مراجع

- [۱] ابراهیمی، علیرضا. (۱۳۹۱). بررسی اثر بخشی برنامه عملی آموزش های مهارت راهبردهای مقابله ای مسئله مدار بر افزایش کیفیت زندگی و کاهش استرس بیماران مبتلا به آسم مراجعین به کلینیکهای درمانی تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی بالینی دانشگاه تهران.
- [۲] احمدوند، محمد علی. (۱۳۸۷). بهداشت روانی، انتشارات پیام نور
- [۳] افضل‌ی گروه، صولت. (۱۳۹۰). مقایسه و بررسی رابطه کیفیت زندگی و خشنودی شغلی بر روی ۵۰ نفر از معلمان مرد شهر قم و همسرانشان با کنترل سن و طول مدت ازدواج. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- [۴] امینی، رضا. (۱۳۸۹). بررسی تاثیر استرس شغلی بر رضایت شغلی و کیفیت زندگی در گروهی از در شرکت ملی نفت ایران - اهواز، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- [۵] احمدی، خدابخش؛ فتحی آشتیانی، علی؛ نوایی‌نژاد، شکوه. (۱۳۸۶). بررسی عوامل زمینه‌ای - فردی و ارتباطی - دو جانبه‌ای مؤثر بر سازگاری زناشویی، خانواده پژوهی، سال اول، شماره ۳.
- [۶] افشاری‌نیا، کریم. (۱۳۸۸). مقایسه روش های خودیاری، شناختی - رفتاری و کنش متقابل این دو روش در افزایش رضایت زناشویی زوجین، پایان نامه دکترای تخصصی مشاوره، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات تهران.
- [۷] اکبری، زهرا، وفائی، طیبیه، خسروی، صدرالله. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی و میزان تاب‌آوری همسران جانبازان. مجله علمی - پژوهشی طب جانباز، ۳(۱۰)، ۱۷-۱۲.
- [۸] امان‌الهی، عباس، اصلانی، خاد، تشکر، هاجر، غوابش، سعاد، نکویی، سمیه. (۱۳۹۱). بررسی رابطه سبک های دلبستگی عاشقانه و عشق با رضایت زناشویی، فصلنامه مطالعات روانشناختی اجتماعی زنان، دوره ۱۰، شماره ۳، صفحات ۶۷-۸۵.
- [۹] اکبری، زهرا، وفائی، طیبیه، خسروی، صدرالله. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی و میزان تاب‌آوری همسران جانبازان. مجله علمی - پژوهشی طب جانباز، ۳(۱۰)، ۱۷-۱۲.
- [۱۰] باباپور، جلیل، نظری، محمدعل، رشیدزاده، لیل. (۱۳۹۰). اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر رضایت و صمیمیت زناشویی زوجین جانباز شیمیایی، فصلنامه پژوهش های نوین روانشناختی، سال ششم، شماره ۲۴.
- [۱۱] بخشنده، سمیه. (۱۳۸۱). بررسی رابطه بین عشق و رضایت زناشویی در دانشجویان زن متأهل، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
- [۱۲] بازغی، پانته آ. (۱۳۹۲). رابطه رضایت زناشویی و سبک‌های فرزندپروری والدین بر گرایش جوانان در سوء مصرف مواد. پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی بالینی دانشگاه علوم و تحقیقات کرمانشاه. منتشر نشده
- [۱۳] پاک‌گهر، مینو. (۱۳۸۷). تاثیر مشاوره بر رضایت جنسی زنان ناباور. مجله حیات، دوره ۱۴، شماره ۱، ۳۰-۲۱.
- [۱۴] پرتو، مسلم. (۱۳۸۹). تاب‌آوری و وضعیت مصرف مواد در نوجوانان در معرض خطر. رساله. دکتری. دانشگاه تهران.
- [۱۵] پرنده، اکرم، سیرتی‌نیر، مسعود، خاقانی‌زاده، مرتضی، کریمی‌زارچی، علی اکبر. (۱۳۹۱). تاثیر آموزش حل تعارض بر کیفیت زندگی همسران جانبازان مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه، فصلنامه اصول بهداشت روانی، سال هشتم، شماره سی و سوم و سی و چهارم، صفحه ۶۷-۷۸.
- [۱۶] پورسردار، فیض‌الله؛ عباسپور، ذبیح‌الله؛ عبدی‌زرین، سهراب؛ سنگری، علی‌اکبر. (۱۳۹۱). تاثیر تاب‌آوری بر سلامت روانی و رضایت از زندگی. فصلنامه یافته‌ها، ۱(۱۴).
- [۱۷] جمالی، طیبیه. (۱۳۸۸). مقایسه کیفیت زندگی والدین دانش آموزان دختر و پسر عقب مانده ذهنی آموزش پذیر و والدین کودکان عادی. پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، رشته روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی.
- [۱۸] توکل، زینب. میرمولایی، سیده طاهره. مؤمنی‌موحد، زهره. منصوری، آسیه. (۱۳۹۰). بررسی ارتباط عملکرد جنسی با رضایت جنسی در زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی جنوب شهر تهران. مجله علمی دانشکده پرستاری و مامایی همدان، دوره نوزدهم، شماره ۲.
- [۱۹] تبریزی، سمیرا. (۱۳۸۶). مقایسه کمی و کیفی رضایت زناشویی در بین معلمان. پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا.

- [۲۰] ثنایی، حسن. (۱۳۷۹). مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج تهران انتشارات رشد.
- [۲۱] چلبیانلو، غلامرضا. (۱۳۸۳). بررسی رابطه شادمانی ذهنی و رضایت زناشویی زوجین پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد شیراز.
- [۲۲] حافظی فریبا، جامعی نژاد فرحناز. (۱۳۸۸). رابطه بین عشق، عاطفه مثبت، عاطفه منفی و سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی در کارکنان شرکت ملی حفاری خوزستان، نشریه روان‌شناسی اجتماعی، دوره ۴، شماره ۱۰، صفحه ۴۱-۵۴.
- [۲۳] حجازی، الهه و سلیمانی، حمید (۱۳۸۹)، کیفیت دوستی و تقابل دوستی و تاب‌آوری مجله علوم رفتاری، دوره ۴ شماره ۴، صفحه ۳۱۹ تا ۳۲۵.
- [۲۴] خانجانی، زینب، اسماعیلی انامق، بهمن، غلام زاده، مجتبی (۱۳۹۱). نقش شیوه‌های فرزند پروری در پیش‌بینی افکار اضطرابی و علایم وسواسی فکری و عملی نوجوانان-مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد، فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۱؛ ۱۲۰ (پیاپی ۸۲): ۳۹-۴۸.
- [۲۵] جعفری، عیسی، اسکندری، حسین، سهرابی، فرامرز، دلاور، علی (۱۳۸۹) اثر بخشی آموزش مهارت‌های مقابله‌ای در پیشگیری از عود و افزایش تاب‌آوری در افراد وابسته به مواد، فصلنامه روانشناسی بالینی، جلد ۱ شماره ۳ صفحات ۷۷-۸۸.
- [۲۶] درویش پور کاخکی، علی. (۱۳۸۹). کیفیت زندگی و ابزار اندازه‌گیری سازمان بهداشت جهانی. نشریه کیفیت زندگی، ۲، ۲۲-۲۵.
- [۲۷] دهکردی، مرتضی. (۱۳۹۱). بررسی ارتباط کیفیت زندگی و استرس ادراک شده شده بیماران مبتلا به آسم تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته آموزش پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران.
- [۲۸] دیباجی‌فروشان، فاطمه‌سادات، امامی‌پور، سوزان، محمودی، غلامرضا. (۱۳۸۸). رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی و راهبردهای حل تعارض بر رضایت‌مندی زناشویی زنان، مجله اندیشه و رفتار. ۳ (۱۱)، ۸۷-۱۰۱.
- [۲۹] دوستداری تیله نویی، تیمور. (۱۳۹۲). رابطه سبک‌های دلبستگی با صمیمیت و سازگاری زناشویی در زوجین فرهنگی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود، منتشره شده، دانشکده علوم انسانی.
- [۳۰] داداش زاده، شیوا (۱۳۸۸) بررسی رابطه سبک زندگی و میزان تاب‌آوری والدین دارای فرزند ۱۴ تا ۱۸ سال با وبدون اختلال سلوک شهر تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه علامه طباطبائی.
- [۳۱] رستمی علیرضا، نوروزی علی، زارعی عادل، امیری محسن، سلیمانی مهران، (۱۳۸۷). بررسی رابطه فرسودگی شغلی و سلامت روان با نقش کنترل‌کنندگی جنسیت و تاب‌آوری در میان معلمان ابتدایی، فصلنامه سلامت کاروایران، دوره ۵، شماره ۳ و ۴.
- [۳۲] رضایی جمالوی، حسن، حرفتی سبحانی، رعنا، زاهد بابلان، عادل. (۱۳۹۱). رابطه دلبستگی به خدا و تاب‌آوری با معنا داری در زندگی دانشجویان دانشگاه محقق اردبیلی، دوره ۳.
- [۳۳] ربانی خوراسگانی، علی. کیانپور، مسعود (۱۳۸۶). مدل پیشنهادی برای سنجش کیفیت زندگی. مطالعه موردی شهر اصفهان، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی، سال ۱۵، شماره ۵۸ و ۵۹.
- [۳۴] رهنما، اکبر. (۱۳۸۳). آسیب‌شناسی روابط زناشویی و ارائه راهکارها، ارائه شده در نخستین کنگره سراسری آسیب‌شناسی خانواده در ایران، اردیبهشت ماه.
- [۳۵] رفیعی نیا، فرحناز. (۱۳۸۶). تاثیر آموزش‌های شناختی رفتاری بر رضایت زناشویی زوجین دانشجویان مستقر در خوابگاه متاهلین دانشگاه تهران. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه علوم انسانی، رشته مشاوره.
- [۳۶] رحمتی، عباس. اعتمادی، احمد. محرابی، شهریان. (۱۳۹۱). مقایسه میزان اختلالات روانی دختران نوجوان با توجه به شیوه‌های فرزندپروری والدین در دبیرستان‌های شهرستان جیرفت، مطالعات روان‌شناختی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهراء، دوره ۳ شماره.
- [۳۷] زاده‌وش، سمیه. (۱۳۸۷). بررسی مقایسه اثربخشی گروه درمانی شناختی-رفتاری، مذهبی و گروه درمانی شناختی-رفتاری کلاسیک بر روابط و رضایت زناشویی بانوان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، منتشر شده، دانشگاه اصفهان، دانشکده روانشناسی

- [۳۸] سریع القدم، زهرا، (۱۳۸۸)، مفهوم سلامت روان شناختی، چاپ اول مشهد، انتشارات جاودان فرد
- [۳۹] سلیمانیان، علی اکبر. (۱۳۸۳). بررسی تأثیر تفکرات غیرمنطقی براساس رویکرد شناختی بر نارضایتی زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره دانشگاه تربیت معلم تهران.
- [۴۰] سلطانی، زهرا. (۱۳۹۲). نقش شوخ طبعی و تجارب معنوی در تاب آوری و بهزیستی روانشناختی دانشجویان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه زنجان، پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی، منتشر نشده.
- [۴۱] سامانی، سیامک و جوکار، بهرام و صحرادر، نرگس (۱۳۸۶) تاب آوری، سلامت روان و رضایتمندی از زندگی (مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، سال سیزدهم، شماره ۳، ۲۹۵-۲۹۰).
- [۴۲] سلطانی، اسماعیل، شاره، حسین، بحرینیان، سید عبدالمجید، فرمانی، اعظم (۱۳۹۲) نقش واسطه ای انعطاف پذیری شناختی در اربین سبک های مقابله ای و تاب آوری با افسردگی، مجله پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی سال هجدهم، شماره ۲، پی در پی ۹۲، صفحات ۸۸ تا ۹۶
- [۴۳] شاکریان، رضا. (۱۳۹۲). بررسی و مقایسه ی حمایت خانواده و ارتباط با کیفیت زندگی و بهبود علائم آسم دانشجویان مبتلا به آسم دانشگاه آزاد سمنان. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد سمنان.
- [۴۴] شیرین پور، مجید. (۱۳۹۱). بررسی رابطه سبکهای مقابله ای و کیفیت زندگی با رضایت زناشویی افراد مبتلا به آسم اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره و خانواده دانشگاه شهید چمران اهواز.
- [۴۵] شیری، زهرا. (۱۳۸۹). مهارت حل تعارض برای همسران، ناشر: سازمان بهزیستی کشور.
- [۴۶] علی پور، احمد، (۱۳۹۰)، مقدمات روانشناسی سلامت، تهران، انتشارات پیام نور.
- [۴۷] صادقی، الهه (۱۳۸۸) مقایسه اثربخشی درمان شناختی - رفتاری و تلفیق دارو و درمان شناختی - رفتاری بر تاب آوری و فشاروری روانی زنان خیانت دیده، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه پیام نور واحد تهران.
- [۴۸] فرقانی، راحله. (۱۳۸۸). اثر بخشی آموزش گروهی شناخت درمانی بر رضایت زناشویی زوجین شهرکرد، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه اصفهان.
- [۴۹] فاتحی زاده، مریم و احمدی، سید احمد. (۱۳۸۶). بررسی ارتباط بین الگوهای ارتباطی ازدواج و میزان رضایتمندی زناشویی زوجین شاغل در دانشگاه اصفهان، فصلنامه خانواده پژوهی، سال اول، شماره ۲، ۱۰۹-۱۲۰.
- [۵۰] فروغ زاده، محمد (۱۳۹۰) نقش درماندگی آموخته شده در تاب آوری و خود پنداری تحصیلی فرزندان مقطع متوسطه، شهرستان نورآباد فارس، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه علامه طباطبایی.
- [۵۱] فتحی آشتیانی، علی، احمدی، محمد. (۱۳۸۰). بررسی رابطه رضایت زناشویی والدین و میزان افسردگی فرزندان آنها، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران
- [۵۲] کامکاری، کامبیز، عسکریان، مهناز. ساعتچی، محمود. (۱۳۸۹). آزمونهای روان شناختی. نشر ویرایش
- [۵۳] کاوه، منیژه (۱۳۸۸)، تدوین برنامه افزایش تاب آوری در برابر استرس و تأثیر آموزش آن در مولفه های کیفیت زندگی والدین دارای کودک کم توان ذهنی خفیف، پایان نامه دکتری، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- [۵۴] گدایلو، نایلین (۱۳۸۹). مقایسه کیفیت زندگی و رضایت زناشویی در اولیا دانش آموزان جانباز و عادی. پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی
- [۵۵] گلدنبرگ، گلدنبرگ. (۲۰۰۳). خانواده درمانی، ترجمه حمید رضا حسین شاهی براوتی. (۱۳۸۵)، تهران: روان.
- [۵۶] گرین، برگ. (۲۰۰۸). بازسازی روابط زناشویی، ترجمه انتظاری، مهرداد. (۱۳۸۷). نشر بدرقه جاویدان، تهران.
- [۵۷] مرادی، فاطمه. (۱۳۹۰). رابطه ویژگی های شخصیتی و نگرش مذهبی با رضایتمندی زناشویی در دانشجویان زن متأهل رشته های روان شناسی و زبان انگلیسی دانشگاه رودهن، پایان نامه کارشناسی ارشد، روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی رودهن.
- [۵۸] محمدی، شهناز. (۱۳۸۵). ارتباط سازگاری زناشویی و تنیدگی ناشی از ناباوری در زمان مراجعه کننده به مرکز درمان ناباروری. فصلنامه ی باروری و ناباروری، صص ۳۹-۲۶.
- [۵۹] میکائیلی منیع، فرزانه. (۱۳۸۸). بررسی ساختار عاملی مقیاس بهزیستی روانشناختی ریف در بین دانشجویان دانشگاه ارومیه، فصلنامه علمی- پژوهشی روانشناسی دانشگاه تبریز، سال پنجم، شماره ۱۸، صص ۱۶۷-۱۴۵.

- [۶۰] میکائیلی منیع، فرزانه. (۱۳۸۶). مقایسه بهزیستی روان شناختی مادران با و بدون دانش آموزان ابتدایی کم توان ذهنی: اثر سبک های مقابله ای. پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، سال هشتم، شماره ۱، ۶۸-۵۳.
- [۶۱] محمدی آریا، علیرضا، قربانزاده، فاطمه، قهاری، شهربانو، باغداساریانس، آنیتا، روستایی، امین. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیتی و اجزا عشق با رضایت زناشویی، پژوهش های روان شناسی اجتماعی، دوره ۳، شماره ۹، صفحات ۹۵-۱۱۰.
- [۶۲] محمدیون، مینا (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین رابطه کیفیت زندگی با توافق پذیری در دانشجویان شاهد و مقایسه آن با دانشجویان غیرشاهد در دانشگاه دولتی گرگان. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان
- [۶۳] مهدوی، زهرا. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین کیفیت زندگی و ویژگی های شخصیتی آسیب های اجتماعی نوجوانان در خانواده های تک والدینی تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال.
- [۶۴] مشاک، رویا، سحر صفرزاده. (۱۳۸۹). مقایسه مؤلفه های عشق (صمیمیت، هوس و تعهد) و رضایت زناشویی دانشجویان زن و مرد، اولین همایش ملی بهداشت خانواده و اصلاح شیوه زندگی، اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
- [۶۵] محسنی، مختار، محسن زاده، فرشاد. (۱۳۸۲). سبک های دلبستگی، فرایندهای تعامل زناشویی و رضایت زناشویی: مدل معادلات ساختاری (برازش مدل خانواده درمانی)، فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده. سال دوم شماره ۳، صص ۲۸۸-۳۰۶.
- [۶۶] میکائیلی، نیلوفر، گنجی، مسعود، طالبی جویباری، مسعود. (۱۳۹۱). مقایسه تاب آوری و سلامت روان و رضایت زناشویی در والدین با کودکان دارای ناتوانی یادگیری و عادی در شهر اردبیل، مجله ی ناتوانی های یادگیری، دوره ی ۲، شماره ی (۱) ۱۳۷.
- [۶۷] مهدویان، فاطمه. (۱۳۸۶). بررسی تأثیر آموزش و ارتباط بر رضایتمندی زناشویی و سلامت روانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، انستیتو روانپزشکی تهران.
- [۶۸] مهرآبادی، احمد. (۱۳۸۵). بررسی تاثیر خانواده درمانی استراتژیک بر رضایت زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی تهران.
- [۶۹] میلانی فر، بهروز، ۱۳۸۶، بهداشت روانی، تهران، نشر قومس.
- [۷۰] مؤمنی، خدا مراد، کرمی، جهانگیر. شهبازی راد، افسانه. (۱۳۹۱). رابطه معنویت، تاب آوری و راهبردهای مقابلهای با بهزیستی روانشناختی دانشجویان. ماهنامه علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه. سال ۱۶، شماره ۸.
- [۷۱] نراقی، احسان (۱۳۹۰). کیفیت زندگی. چاپ اول، انتشارات امیرکبیر، تهران.
- [۷۲] نظری، جواد. مختاری، مرضیه (۱۳۸۹). جامعه شناسی کیفیت زندگی. نشر جامعه شناسان.
- [۷۳] نوروزیان، شهلا (1391)، بررسی رابطه هوش معنوی و راهبردهای مقابله ای با میزان تاب آوری در بین دبیران شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم و تحقیقات تهران
- [۷۴] هالفورد، انلی. (۲۰۰۶). زوج درمانی کاربردی، ترجمه مصطفی تبریزی. (۱۳۸۷). نشر روان.
- [75] Ahmadi, K. Nabipoor, S. M., Kimiaee, S.A., & Afzali. M. H. (2010). Effect of family problem Solving on marital Satisfaction. Journal of Applied Science, 1.(8): 682-687.
- [76] Cobb, R.J., Davila, J. & Bradbury, T.N. (2001). Attachment Security and marital Satisfaction: the role of positive perception and Social Support. Personality and Social Psychology, 27, 1131-1143.
- [77] Connor, K.M.; Davidson, J.R.T. Lce, L.L. 2003. Spirituality, resilience, and anger in survivors of violent trauma; A community survey. Journal of Traumatic Stress, 16(5), 487-494.
- [78] Sacco W. (2012). Attributional, perceptual and affective responses to depressed and nondepressed marital partners, Journal of psychology. 46 (14): 14- 24.
- [79] Hashmi H, khurshid M, Hassan I. (2011) Marital adjustment, stress and depression among working and non working married woman, Journal of family psychology. 25(8): 138-148.

- [80] Divon, K.L. (1991). Psychological individualism and romantic love, *Journal of Social Behavior and Personality*, 6. 11-33.
- [81] Edalati, A., & Redzuann, M. (2010). Perception of Women towards Family values and Their Marital Satisfaction. *Journal of American Science*, 6(4): 132-137.
- [82] Eckert, R.M. (2009). Intimacy, libido, depressive symptoms and marital satisfaction in postpartum couples. Doctoral Nursing Practice Dissertation, Drexel university.
- [83] Fisher, H.E. (2006). The drive to love. In R. Stenberg & K. Weis (Eds.), *The new Psychology of love* (pp 87-115) New Haven: Yale university press.
- [84] Hendrick, S. S., & Hendrick, C. (1992). *Romantic love*, Newbury Park, CA: Sage.
- [85] Huber, C.H., Navarro, R. L., Womble, M. W., and Mumme, F.L. (2010). Family Resilience and midlife Marital satisfaction. *The family journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 33 vol: 347-456 1-1.
- [86] Garmy. (2001) resilience and vulnerability to adverse development outcomes associate with poverty. *American Behavioral Scientist*, 34:412-43.
- [87] Johnson, W., and Krueger, R.F. (2006), How money buys happiness: Genetic and environmental processes linking finances and life satisfaction. *Journal of personality and Social psychology*, 9. (4): 680-691.
- [88] Papalia, D.E. (2002). *A child's world: infancy through adolescence*. New York: McGraw-Hill.
- [89] Markman, H., Stanley, S., & Blumberg, S. L. (2012). *Fighting for your marriage*. San Francisco, CA: Jossey-Bass, Inc.
- [90] Mirgain, S.A., and Cordova, J.V. (2012). Emotion skills and marital health: The association between observed and self-reported emotion skills, intimacy and marital satisfaction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26(9):983-1009.
- [91] Kristiina Moller; C. Philip Hwang; Birgitta Wickberg (2012). Romantic attachment, parenthood and marital. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*. 24, 3, 233-240.
- [92] Pines, M.A. (2005). *Falling in love (why we choose the loves we choose)*. New York and Hove: Routledge.